

KAIVOSPIIRIN MÄÄRÄÄMINEN

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tehnyt seuraavan kaivospiiriä koskevan päätöksen.

Nimi Leppikangas

Hakija Juuan Dolomiittikalkki Oy
y-tunnus: 0223431-0
Juuka
Suomi

Yhteystiedot:
Juuan Dolomiittikalkki Oy
PL 27
83901 Juuka

puh. 050-3031182

Lisätietoja antaa:
Jukka Repo, puh. 050-3031182

Hakemuksen peruste

Kaivoslain (503/1965) 40 §:n mukainen kaivoskivennäisten hyödyntäminen edellyttää kaivosoikeuden perustamista. Kaivosoikeus voidaan myöntää hakijalle kaivoslain (503/1965) 4 luvun mukaisen kaivospiiritoimituksen jälkeen. Kaivospiiritoimitusta koskeva päätös (*kaivospiirin määrääminen*) voidaan tehdä, mikäli kaivospiirihakemus täyttää kaivoslaissa säädetyt edellytykset. Tässä päätöksessä on kysymys kaivospiirin määräämisestä.

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 20.6.2011 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella.

Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Kaivoskivennäinen

Dolomiitti

Kaivospiirin alue

Tämä määräys koskee seuraavia alueita:
Paltamo (578)

Kaivospiirin käyttöalue

Tilan nimi	Tilan RN:o	Pinta-ala, ha
Jussila	578-404-6-30	10,86
Vaarainjoki	578-407-2-9	8,71
Näsäsenpuro	578-407-2-13	2,36
Näsänen	578-402-19-1	0,68
Itkonmäki	578-404-58-7	22,35
Leppikangas	578-407-1-18	1,34
Koivisto	578-407-1-23	3,00
Kalkkirinne	578-407-1-16	1,55
	Yhteensä ha	50,8

Kaivospiirin käyttöalueen ja samalla koko kaivospiirin kokonaispinta-ala on yhteensä 50,8 ha. Kuulemismenettelyn jälkeen tehdyn käyttösuunnitelman päivityksen johdosta kaivospiirin pinta-ala supistui 5,06 ha (kuulutuksessa 55,86 ha).

Leppikankaan kalkkikiviesiintymä sijaitsee 14 km Paltamon kirkonkylästä luoteeseen. Kaivospiirin kartta on esitetty liitteessä 1.

Esteettömyystodistus

Paltamon kunnanhallituksen lausunnon (24.9.2013) mukaan alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n 1 momentin 3-9 kohdan mukaisia valtauksen esteitä,

eikä alueella tai sen lähistöllä ole vireillä maankäyttöön liittyviä suunnitelmia eikä sellaisia ole alueelle tai sen läheisyydelle suunnitteilla.

Mineraalivarannot

Kaivospiirialueen dolomiittivarannoiksi on arvioitu 5 miljoonaa tonnia.

Hakemuksen täydentäminen

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:

- 27.9.2011, hakemusalueen sijainnin päivitys, esteettömyystodistus ja Paltamon kunnan lausunto
- 24.5.2013, maanomistajatietojen päivitys ja apualueen muuttaminen käyttöalueeksi
- 9.4.2014, käyttösuunnitelman ja kiinteistötietojen päivitys sekä Natura-arviointi
- 18.11.2014, hakemusalueen sijainnin tarkennus

Hankkeen perustelut

Geologiset tutkimukset

Aluetta on tutkinut Geologian tutkimuskeskus ja Saxo Oy. Kairausten perusteella Leppikankaalla on lounas-koillinen -suunnassa reilut 500 m leveä karbonaattikivi-esiintymä, jonka eteläosassa on selvästi vähemmän epäpuhtauksia kuin pohjoisosassa.

Kainuun Etu Oy:n toimesta suoritettiin tutkimuksia syksyllä 2009. Alueella kaivettiin koeojia 105 m, joiden pohjalta valittiin kairauspaikkoja. Lisäksi suoritettiin soijaporausta (reikäsyvyydet 25-30 m). Soijanäytteistä määritettiin Ca- ja Mg -pitoisuudet sekä kokonaisneutralointikyky. Samassa yhteydessä suoritettiin koelouhinta (717 tonnia). Kiviaines kuljetettiin hakijayhtiön tehtaalle murskaukseen ja jauhatukseen. Tutkimusten perusteella todettiin kalkkikiven soveltuvan maatalouskalkiksi ja vesien kalkkikivialkalointiin.

Alueen käyttösuunnitelma

Louhintapaikka sijaitsee vaaran rinteessä lähellä Leppikankaan lakea Itkonmäen tilan avohakkuualueella. Irtomaakerrosten paksuudet tulevalle louhinta-alueella (hiekk- ja hienoainesmöreonia) vaihtelevat välillä 1-3 m. Poistettavaa maa-ainesta kertyy arviolta 10 000 - 15 000 m³.

Maa-ainesta käytetään louhinnassa tarvittavan tiestön, huoltoalueen ja sivukivi-alueen pohjan rakentamiseen. Rakentamiseen kelpaamaton maa-aines läjitetään louhinta-alueen reunoille suojavalleiksi (pöly ja meluvalleiksi) ja sitä hyödynnetään myös jälkihoitotöissä. Louhinnasta tulevalle sivukivelle varataan oma alue, josta sitä voidaan tarvittaessa jatkojalostaa louheeksi ja murskeeksi.

Louhinta tapahtuu avolouhintana. Vuotuinen louhintamäärä on 50 000 tonnia dolomiittia. Suunnitellun avolouhoksen lopullinen laajuus tulee pinta-alaltaan olemaan 1 ha. Louhoksen syvyydeksi tulee 20 m. Louhittu ja murskattu malmi kuljetetaan Annilantien kautta valtatie 22:lle tai vaihtoehtoisesti tien numero 19065 kautta em. tielle, jota pitkin edelleen jatkojalostuspaikkaan.

Kaivospiirin läpi kulkeva tie on lähinnä metsäautotiekäytössä ja se tulee toimimaan myös kaivosliikennettä tukevana tienä.

Louhoksen kuivanapitovesi ja sivukivialueiden läjitysalueiden vedet johdetaan selkeytysaltaisiin, josta ne johdetaan edelleen avo-ojan/putkilinjan kautta kaivospiirin pohjoispuolella kulkevaan Vaarainjokeen käyttösuunnitelmaportaan (liite 2) mukaisesti. Selkeytysaltaisiin johdettava vesimäärä on laskelmien mukaan pieni, keskimäärin noin 44 m³/d. Tästä avolouhoksen kuivatusvesien osuus on noin 14 m³/d ja läjitysalueilta tulevien vesien osuus noin 13 m³/d. Loput vesistä tulevat reuna- ja välialueille sekä ojiin ja altaisiin satavasta vedestä. Laskelma perustuu Oulujärven valuma-alueen vuosien 1991 - 2010 keskimääräisestä sadannasta laskettuun valuntaan ja suunniteltujen kaivostoimintojen valuma-alueiden pinta-aloihin. Selkeytysaltaiden koko mitoitetaan muodostuvan vesimäärän mukaiseksi.

Muuta

Haettu kaivospiiri sijaitsee Natura 2000-kohteen Kivesvaaran ja Keräsenvaaran lehdot ja letot välittömässä läheisyydessä (lyhin etäisyys kaivospiirin rajalta on noin 33 m). Suunniteltu louhos sijaitsee kuitenkin kauempana. GTK:n vuonna 2006 tekemän ympäristöselvityksen perusteella kaivannaistoiminta voidaan taata toimintojen huolellisella sijoitussuunnittelulla.

Kainuun ELY-keskus on kaivospiirihakemuksesta antamassaan lausunnossa (3.10.2013) edellyttänyt Natura-arvioinnin laatimista niistä vaikutuksista, joita hankkeella mahdollisesti on kyseisiin Natura-alueen luontoarvoihin.

Kaivosviranomaisen keskeytti syksyllä 2013 lupahakemuksen käsittelyn ja jäi odottamaan Natura-arvioinnin valmistumista sekä Kainuun ELY-keskuksen lausuntoa Natura-arvioinnista.

Natura-arviointi laadittiin Ramboll Finland Oy:n toimesta (1.4.2014). Tämän arvioinnin mukaan hankkeen vaikutukset alueen pohjaveden pinnankorkeuteen arvioidaan vähäisiksi hankkeen sijainnin (lähellä mäen lakea), vähäisen vesimäärän ja maaperän tiiviyyden ansiosta. Vaikutuksia direktiiviluontotyypeille ei arvioida aiheutuvan, sillä muutokset pinta- ja pohjavesien määrässä ja laadussa ovat vähäisiä tai niitä ei aiheudu ollenkaan.

Kainuun ELY-keskus on antanut lausunnon kyseisestä Natura-arvioinnista 7.7.2014.

Lausuntopyynnöt ja asianosaisten kuuleminen

Ennen asian ratkaisemista Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on varannut mahdollisuuden esittää mielipiteitä kaivospiirihakemuksesta. Mielipidettä on pyydetty niiltä, joiden oikeutta tai velvollisuutta asia koskee, sekä muilta, joiden elinympäristöön, työntekoon ja muihin oloihin asialla voi olla huomattava vaikutus.

Kuulemisesta on ilmoitettu asianosaisille kirjeitse. Asian vireillöolosta ilmoitettiin myös Väylä -lehdessä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt ennen päätöksentekoa hakemukselta lausunnot Paltamon kunnalta ja Kainuun ELY-keskukselta.

Lausunnot ja mielipiteet

Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon saapuivat lausunnot Paltamon kunnalta (25.9.2013) ja Kainuun ELY-keskukselta (4.10.2013). Kainuun ELY-keskus on välittänyt lausuntopyynnön liikennejärjestelyjä koskien Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ilmoitti kaivosviranomaiseen 4.10.2013, ettei liikennejärjestelyistä ole tarpeellista antaa lausuntoa.

Mielipiteen asian johdosta ilmaisivat Marja-Liisa ja Jorma Turunen, Tuomo ja Marja Kovalainen, Markku Tuohino, Seppo Leinonen, Paltamon I kalaveden osakaskunta, Ari Kovalainen, Marjatta ja Asko Kananen, Anja ja Vesa Homanen, Paltamon luonto ry, Oulun yliopisto/Risto Virtanen ja Kainuun Luonnonsuojelupiiri.

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot ja mielipiteet on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 3. Leppikankaan kaivoshankkeen Natura-arviointi on esitetty liitteessä 4.

Kainuun ELY-keskuksen luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen lausunto Leppikankaan kaivospiirihakemukseen liittyvästä Natura-arviointiraportista saapui kaivosviranomaiseen 7.7.2014 ja se on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 5.

Annetut lausunnot ja mielipiteet

Annetut lausunnot ja mielipiteet on esitetty kokonaisuudessaan liitteissä 3 ja 5, joten seuraavassa on esitetty niistä pääkohdat lyhyesti.

LAUSUNNOT

Paltamon kunta (24.9.2013)

Paltamon kunnan lausunto on esitetty tämän päätöksen kohdassa "Esteettömyystodistus".

Kainuun ELY-keskus (lausunto 3.10.2013)

Kainuun ELY-keskuksen lausunnossa todetaan mm. seuraavaa:

1. Hakemusta on täydennettävä liito-oravakartoituksella.
2. Lähialueelta olevien tietojen perusteella Kainuun ELY-keskus katsoo, että hankealueella on selvitettävä kattavasti uhanalaisten, rauhoitettujen (luonnonsuojelulaki 42 §) ja erityisesti suojeltavien lajien (luonnonsuojelulaki 47 §) esiintymispaikat. Lisäksi tulee selvittää uhanalaiset ja luonnonsuojelulain 4 luvussa tarkoitetut suojellut luontotyypit.
3. Haettu kaivospiirialue sijaitsee Natura 2000 -kohteen Kivesvaaran ja Keräsenvaaran lehdot ja letot (FI1200300) läheisyydessä. Natura-alueella esiintyy uhanalaisia lajeja, luontodirektiivin liitteessä II mainittu tikankontti sekä muuta vaatealiasta lajistoa. Hankkeesta vastaavan tulee arvioida Kivesvaaran ja Keräsenvaaran lehdot ja letot -Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisessa menettelyssä. Hakijan on täydennettävä hakemusta luontoselvityksillä ja luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisella Natura-arviointiselvityksellä.
4. Hankesuunnitelmaa on täydennettävä arvioinnin kannalta olennaisilla tiedoilla, joita ovat louhoksen syvyys, pinta-ala ja sijainti sekä maaperässä ja kallioperässä olevan pohjaveden virtaussuunnat.

Kainuun ELY-keskus (lausunto Natura-arviointiraportista 7.7.2014)

Lausunto on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 5, joten seuraavassa esitetään siitä vain pääkohdat. Lausunnon johdannossa on esitetty lisäksi Ramboll Finland Oy:n laatimasta Natura-arviointiraportista keskeisimmät seikat, joten niitä ei tässä yhteydessä erikseen toisteta.

Lausunnossa on todettu mm. seuraavaa:

1. Vesienkäsittelykapasiteetti vaikuttaa alimitoitettulta.
2. Natura-arvioinnissa tulee arvioida hankkeen maksimivaihtoehdon vaikutukset (hankkeen mahdollinen laajentuminen).
3. ELY-keskus edellyttää, että arviointia on pohjavesivaikutusten osalta täydennettävä.
4. Hankkeesta aiheutuva pintavesien laadun tai määrän muutos ei todennäköisesti heikennä Natura-alueen suojeluperusteena olevia luontotyyppisiä tai lajeja.
5. Louhinnasta ja murskauksesta sekä liikenteestä aiheutuvaa melua ja toiminoista leviävää pölyä ei ole arvioinnissa lainkaan käsitelty.

6. Natura-alueen tietolomakkeella ei tällä hetkellä mainita eläinlajeja, joihin voisi kohdistua häiriövaikutuksia melun lisääntymisestä. Natura-tietokannan päivityksessä tullaan todennäköisesti esittämään, että liito-orava lisättäisiin Natura-alueen suojeluperusteeksi.

7. Arvioituja vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin tulisi eritellä luontotyyppi- ja lajikohtaisesti. Erittelystä tulisi käydä ilmi vaikutuksen laatu ja merkittävyys. ELY-keskus katsoo, että arviointiraporttia tulee täydentää edellä mainitulla tavalla.

8. Haittojen lieventämiskeinoista tulisi Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tarkastella louhimisen rajoittamista vain pohjaveden pinnan yläpuoliselle tasolle, jolloin Natura-alueisiin ei kohdistuisi pohjaveden pinnan alenemisesta johtuvia vaikutuksia.

9. Pohjaveden pinnan tasoa, virtaamia sekä kasvillisuuden muutoksia tulisi seurata Natura-alueilla.

Lausunnon yhteenveto:

" Kainuun ELY-keskus katsoo, että suunnitelma, tässä tapauksessa kaivospiirin määrääminen voidaan hyväksyä vasta sitten, kun on voitu varmistua, ettei haitallisia vaikutuksia ole, eli kun ei ole mitään tieteelliseltä kannalta järkevää epäilyä haitallisten vaikutusten pois jäämisestä (luonnonsuojelulaki 66 §)".

Natura-arviointia on täydennettävä pohjavesi- ja kallioperäselvityksillä. Arviointia tulee täydentää myös pölyvaikutusten tarkastelulla, luontotyyppi- ja lajikohtaisella arvioinnilla, haittojen lieventämismahdollisuuksien käsittelyllä ja seurantatarpeen tarkastelulla.

MIELIPITEET

Marja-Liisa ja Jorma Turunen

Mielipiteen esittäjillä on alueella lomanviettopaikka. Mielipiteessä vastustetaan kaivoshanketta. Huolta aiheuttavat kasvi- ja marjamaiden kohtalo, juoma- ja käyttöveden puhtaus tulevaisuudessa sekä mm. pöly.

Marja ja Tuomo Kovalainen

Mielipiteen esittäjillä on alueella erämökki. Mielipiteessä tuodaan esille alueen harrastusmahdollisuudet ja arvioidaan niiden menettämistä hankkeen toteutuksessa. Suurin osa mielipiteestä koskee luonnonsuojeluun liittyviä asioita, joita on jo edellä Kainuun ELY-keskuksen lausunnoissa käsitelty. Lisäksi mielipiteessä on huomioitu alueella sijaitseva vanha kalkkikiven polttouuni.

Markku Tuohino

Mielipiteen esittäjän kotitila sijaitsee hankealueen välittömässä läheisyydessä. Mielipiteessä on tuotu esiin samoja asioita, joita jo edellä on käsitelty.

Seppo Leinonen

Mielipiteen esittäjä omistaa alueella tai sen läheisyydessä kolme kohdetta kokonaan tai osaksi. Mielipiteessä on tuotu esiin samoja asioita, joita jo edellä on käsitelty.

Paltamon I kalaveden osakaskunta

Osakaskunnan näkemyksen mukaan Vaarainjokea ja sen taimenkantaa ei ole mahdollista suojella jätevesien puhdistusmenetelmillä. Näsänenlammen sammakkoeläinten populaation osalta esitetään luonnonsuojeluviranomaisen perehtymistä alueeseen.

Vaarainjoen suojelemiseksi vaaditaan mielipiteessä ensisijaisesti Vaarainjoen keskeisten taimenalueiden suojelemiseksi jätevesien purkua putkella laskeutusaltailta aina Vaarainjoen ylittävän alimman sillan tasolle.

Ari Kovalainen

Jo edellä esitettyjen seikkojen lisäksi mielipiteessä tuodaan esille kaivospiiritoimituksessa käsiteltäviä haittakorvauskysymyksiä koskien mm. rakennuksia ja säilytettäviä kohteita, peltoja ja metsiä.

Marjatta ja Asko Kananen

Mielipiteen esittäjät käyvät alueella vapaa-ajanvietossa. Mielipiteessä on tuotu esiin samoja asioita, joita jo edellä on käsitelty.

Anja ja Vesa Homanen

Mielipiteen esittäjillä on hankealuetta melko lähellä sijaitseva luontomatkailua harjoittava yritys. Avolouhos ei saa aiheuttaa pöly-, haju-, valo- eikä äänihaittoja.

Paltamon luonto ry, Oulun yliopisto/Risto Virtanen ja Kainuun luonnonsuojelupiiri ry

Mielipiteessä todetaan ettei Natura-arviointia ole liitetty kuulutusasiakirjoihin. Asia on selvitetty edellä.

Hakijan vastine

Hakija on vastineessaan todennut seuraavaa (suora lainaus):

" Turuset, Kovalaiset, Kanaset, Homaset, Tuohino, Leinonen sekä Oulun yliopisto tuovat mielipiteissään ja lausunnoissaan esille kaivostoimintaan liittyviä haittoja sekä riskejä varsin kattavasti. Kaivospiirihakemuksen tässä vaiheessa ko. asiat on hyvä tuoda esille. Hakija tiedostaa ko. haitta- ja riskimahdollisuudet ja toimii näissä asioissa paikallisen ELY-keskuksen ohjauksessa ja valvonnassa muissa kaivospiireissään.

Melulle, pölylle ja vesien käsittelylle on tehtävä lain velvoittamana tarkkailusuunnitelma, jonka laatimista ja toteuttamista ELY-keskus valvoo.

Teiden siirrot, rahalliset korvaukset kaivospiiriin jäävistä alueista sekä haittakorvaukset määritellään maanmittaustoimiston kaivospiiritoimituksessa. Näistä aiheutuvista kuluista hakija vastaa yksin.

Kainuun ELY-keskuksen kaivospiiritoimitusta koskevan lausunnon johdosta hankealueesta on teetetty Natura-arviointi Ramboll Finland Oy:llä. Samassa yhteydessä myös alueen käyttösuunnitelmaa päivitettiin".

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Maanmittauslaitokselle annetaan määräys kaivospiiritoimituksen suorittamiseksi.

Hakija: Juuan Dolomiittikalkki Oy
Kaivospiiri: Leppikangas (kaivosrekisterinumero K8343)

Toimituksessa on meneteltävä kuten kaivoslain (503/1965) 4 luvussa ja kaivosasetuksen (663/1965) 3 luvussa on kaivospiiritoimituksesta säädetty.

Kaivospiiritoimitusta ei saa lopettaa, ennen kuin tätä päätöstä koskevat mahdolliset valitukset on lopullisesti ratkaistu.

Maanmittauslaitoksen tulee toimittaa kaivospiirin lopullinen kartta Tukesiin.

Kaivosviranomaisen antamat lupamääräykset

Lupamääräys 1

Hakijayhtiön on ennen kaivostyön etenemistä pohjaveden pinnan alapuolelle, tiedotettava hyvissä ajoin Kainuun ELY-keskukselle uusista louhinnan aikana suoritetuista tutkimustuloksista tai havainnoista pohjaveden käyttäytymisestä sekä kallioperän ruhjeisuutta koskevista tutkimustuloksista tai havainnoista.

Perustelut:

Kaivoslain 71 §:n 2 momentista johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivospiirin määrittämisestä päättäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole mainitun kaivoslain kohdassa viitattujen luonnonsuojelulain säännöksiä vastaista. Kaivoslaki (503/1965)

Lupamääräys 2

Hakijayhtiön on ennen kaivoksen rakentamistoimenpiteiden aloittamista tiedotettava hyvissä ajoin suunnitelluista toimenpiteistä Kainuun ELY-keskukselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla.

Perustelut:

Kaivoslain 71 §:n 2 momentista johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivospiirin määrittämisestä päättäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole mainitun kaivoslain kohdassa viitattujen luonnonsuojelulain säännöksiä vastaista. Kaivoslaki (503/1965)

Lupamääräys 3

a) Kaivosviranomaisen tulee kaivosoikeutta koskevassa ilmoituksessa (kaivoskirjassa) määräämään, että kaivosoikeuden haltijan tulee ryhtyä kaivostyöhön tai muuhun sellaiseen esiintymän luonteen edellyttämään työhön, joka osoittaa hänen vakavasti pyrkivän kaivospiirissä varsinaiseen kaivostyöhön, kymmenen (10) vuoden pituisen määräajan kuluessa kaivospiirin määrittämisestä lukien uhalta, että kaivosoikeus voidaan kaivoslain 50 §:n mukaisessa menettelyssä julistaa menetetyksi.

b) Kaivosoikeuden haltijan tulee kaivosasetuksen (663/1965) 22 §:n mukaisesti ilmoittaa kaivostyön aloittamisesta kaivosviranomaiselle.

c) Kaivospiirimääräyksen perusteella suoritettavaan kaivospiiritoimitukseen sovelletaan, mitä kumottavan lain 27-38 §:ssä säädetään. Kumottavan lain nojalla annettu kaivosoikeus jää voimaan kaivospiirimääräyksessä ja kaivoskirjassa mainituilla ehdoilla. Kaivosoikeuteen sovelletaan edelleen, mitä kumottavan lain 44 ja 45 §:ssä säädetään, sekä kaivospiiriin ja sen apualueeseen, mitä kumottavan lain 22 §:ssä säädetään. Kaivospiirimaksun vuotuinen suuruus on 50 euroa hehtaarilta. Jos kaivosmineraalin taloudelliseen arvoon vaikuttavat perusteet ovat oleellisesti muuttuneet, asianosaisella on oikeus vaatia kaivosviranomaista tarkistamaan kaivosoikeudesta kalenterivuodelta maksetun louhimismaksun suuruus. Kaivosviranomaisen on tällöin otettava huomioon kaivosmineraalien taloudelliseen arvoon vaikuttavat perusteet ja asianosaisten asiassa tekemä sopimus.

Perustelut:

a) Kaivoslain 50 §:n perusteella kaivoskirjassa tulee antaa vähintään viiden ja enintään kymmenen vuoden pituinen määräaika kaivospiirin määrittämisestä lukien, jonka aikana kaivosoikeuden haltijan on ryhdyttävä kaivostyöhön tai muuhun sellaiseen esiintymän luonteen edellyttämään työhön, joka osoittaa hänen vakavasti pyrkivän kaivospiirissä varsinaiseen kaivostyöhön. Kun otetaan huomioon, että varsinaiseen kaivostyöhön ryhtyminen edellyttää usean eri lain perusteella saatavan luvan myöntämistä, ei asetettavaa määräaikaa voida pitää kohtuuttoman pitkänä. Kaivoslaki (503/1965)

b) Kaivosasetuksen 22 §:n mukaan kaivostyön harjoittajan on ennen kaivoslain 56 §:ssä tarkoitetun työn aloittamista tai lopettamista ilmoitettava siitä kaivosviranomaiselle. Kaivoslaki (503/1965) ja kaivosasetus 663/1965)

c) Kaivoslain (621/2011) 181 §:n mukaiset siirtymäsäännökset koskien kaivostoimintaan sovellettavia säännöksiä.

Lupamääräys 4

Kaivosoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan lisäksi vastaavasti, mitä kaivoslain (621/2011) 6, 17, 18, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 97, 101 §:ssä sekä 11, 13 ja 15 luvuissa säädetään.

Perustelut:

Kaivoslain (621/2011) 181 §:n 3 momentin ja 182 §:n 1 ja 3 momenttien mukaiset siirtymäsäännökset koskien kaivostoimintaan sovellettavia säännöksiä.

Lupamääräys 5

Kaivosoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan lisäksi vastaavasti, mitä kaivoslain (621/2011) 171 ja 172 §:ssä säädetään.

Perustelut:

Kaivoslain (621/2011) 181 §:n 3 momentin mukaiset siirtymäsäännökset koskien kaivostoimintaan sovellettavia säännöksiä.

Kaivospiirille annettavat muut lupamääräykset ja niiden perustelut

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavat määräykset, kaivoslaki (621/2011)

Lupamääräys 1

Kaivostoiminta ei saa aiheuttaa haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle.

Perustelut: Kaivoslaki 18 §

Lupamääräys 2

Kaivostoiminnasta ei saa aiheutua huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle eikä yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Perustelut: Kaivoslaki 18 §

Lupamääräys 3

Kaivostoiminta tulee järjestää siten, ettei louhinnassa ja esiintymän hyödyntämisessä tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta, eikä toiminnalla vaaranneta tai vaikeuteta kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä.

Perustelut: Kaivoslaki 18 §

Lupamääräys 4

Kaivosluvan haltija on velvollinen vuosittain toimittamaan kaivosviranomaiselle selvityksen esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tuloksista tämän luvan mukaiselta alueelta. Selvityksessä on ilmoitettava louhitun malmin ja sivukiven määrä, kaivoksella käsitellyn pintamaan määrä tonneina, kaivoksella tuotetun rikasteen tai vastaavan välituotteen määrä tonneina, kaivoksella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyökuukausina ja erittely kaivoslain 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista kaivostoiminnan sivutuotteista.

Perustelut:

Kaivoslaki 18 § 2 momentti ja valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 31 §

Lupamääräys 5

Kaivosluvan haltijalle ei tässä vaiheessa määrätä kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuutta.

Perustelut

Kaivoksen rakentamistoimenpiteitä ei ole vielä aloitettu.
Kaivoslaki 108 § ja 109 §

Lupamääräys 6

Lupamääräykset tarkistetaan ennen kaivostoiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 1.6.2024.

Perustelut

Kaivoslaki 62 §

Tiedonanto kaivospiirimääräyksen voimassaolon jatkamisesta

Kaivosluvan voimassaolon jatkamista koskeva hakemus on toimitettava lupaviranomaiselle 2 kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä asetuksen (391/2012) 27 §:n mukaisesti.

Päätöksen perustelut

Kaivoslain edellytykset

Hakijan esittämä kaivospiirihakemus täyttää kaivoslain (503/1965) 22 §:ssä ja 23a §:ssä edellytetyt vaatimukset eikä haetulla alueella ole Paltamon kunnan lausunnon perusteella kaivoslain 6 §:ssä mainittuja valtauksen esteitä.

Hakijan esittämä selvitys tutkimustöistä ja niiden tuloksista osoittaa, että haetulla alueella on kaivoskivennäisiä niin runsaasti ja siinä muodossa, että esiintymää voidaan hyödyntää. Hakija on esittänyt riittävät tuotantotekniset perustelut kaivospiirin määrittämiselle. Hakijan esittämä käyttösuunnitelma täyttää kaivoslain (503/1965) 23 §:n 1 momentin 3 kohdan vaatimukset.

Kaivospiirin alueesta

Hakijan esittämää kaivospiirin aluetta voidaan pitää perusteltuna kaivoslain (503/1965) 22 §:n 2 momentin mukaisesti huomioon ottaen esiintymän laatu, laajuus ja alueelle suunnitellut toiminnot.

Kaivoshankkeen tarkastelu perustuu kaivoslain (503/1965) 4 §:n mukaiseen esiintymän sijaintiin ja hyödynnettävyyteen.

Hakija on huomionnut alueen malmikriittisyyden. Kaivosviranomaisen katsoo, että hakijayhtiö on riittävästi perustanut kaivospiirin alueen suunnittelun seloituksessa esitetyn mukaisesti.

Luonnonsuojelulain määräykset

Kaivoslain (503/1965) 71 §:n 2 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulain (1096/1996) 4, 9, 39, 42, 47-49, 55 ja 56 §:ssä sekä 4, 5 ja 10 luvuissa sekä mainittujen säännösten nojalla säädetään.

Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon. Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 66 §

Kainuun ELY-keskuksen Natura-arviointia koskevassa lausunnossa todetaan, että louhinnan rajoittaminen pohjaveden pinnan yläpuolelle merkitsee sitä, että Natura-alueisiin ei kohdistu pohjaveden pinnan alenemisesta johtuvia vaikutuksia. Tällöin hankkeella ei ole pohjaveden osalta vaikutuksia Natura-arvoihin. Tämän päätöksen lupamääräyksen 1 johdosta, kaivosviranomaisen katsoo, ettei kaivospiirin määrääminen ole näin ollen luonnonsuojelulain vastaista.

Lupamääräyksen 1 tarkoittaman tilanteen jälkeen, uusien tutkimustulosten valmistuttua pohjaveden virtauksista ja kallioperän ruheisuudesta, on Kainuun ELY-keskuksella paremmin arvioitavissa hankkeen jatkamisesta mahdollisesti aiheutuvia vaikutuksia Natura-arvoihin pohjaveden osalta. Käytettävissä olevan tiedon perusteella, pitää Natura-arvoja merkittävästi heikentävät vaikutukset pystyä sulkemaan pois luonnonsuojelulain (1096/1996) 66 §:n nojalla, jotta louhintaa voitaisiin jatkaa pohjavesipinnan alapuolelle.

Kaivoslain (503/1965) 71 §:n 2 momentista johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivospiirin määräämisestä päättäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole mainitun kaivoslain kohdassa viitattujen luonnonsuojelulain säännöksiä vastaista.

Ympäristönsuojelulain määräykset

Kaivosviranomaisen katsoo, että ympäristönsuojelulain määräykset tulevat huomioituksi Leppikankaan kaivospiiriä koskevassa ympäristöluvituksessa.

Kaivosviranomaisen vastaus lausunnoissa ja mielipiteissä esitettyyn

Kaivosviranomaisen katsoo, että lausunnon antajien ja mielipiteiden esittäjien esiin tuomat seikat ovat tulleet huomioituksi kaivosviranomaisen antamissa lupamääräyksissä ja niiden perusteluissa, kaivosviranomaisen päätöksen perusteluissa, hakijan antamassa vastineessa sekä seuraavassa esitettyssä kaivosviranomaisen vastauksessa. Ympäristönsuojeluun liittyvät asiat (mm. melu, pöly, haju,

lähde, Vaarainjoen taimenkanta), kaivosviranomaisen katsoo tulevan käsitellyksi aikanaan hanketta koskevassa ympäristöluvituksessa.

Kaivosviranomaisen pyytää erityisesti mielipiteiden esittäjiä huomioimaan päätökseen liittyvän Natura-käsittelyn sekä päätöksen kaikki lupamääräykset. Lisäksi kaivosviranomaisen pyytää huomioimaan, että moni mielipiteissä esitetty seikka tullaan aikanaan käsittelemään hanketta koskevassa ympäristöluvituksessa. Edelleen kaivosviranomaisen pyytää huomioimaan, että haitta- ja korvauskysymykset käsitellään kaivospiiritoimituksessa.

Kaivosviranomaisen on käynyt paikan päällä tutustumassa Leppikankaan kaivospiirin keskellä sijaitsevaan avohakkuualueeseen 10.11.2014.

Kaivosviranomaisen vastaukset lausunnoissa ja mielipiteissä esitettyyn:

LAUSUNNOT:

Paltamon kunta

Kaivosviranomaisella ei ole kommentoitavaa annettuun lausuntoon.

Kainuun ELY-keskus (3.10.2013)

Liito-orava, harvinaiset sienilajit ja alueen välittömässä läheisyydessä olevat uhanalaiset ja rauhoitetut lajit

Lausunnossa esitetty Kainuun ELY-keskuksen tiedossa oleva liito-oravan havaintopaikka on rajattu kaivospiirin ulkopuolelle. Kainuun ELY-keskuksen lausunnon mukaan kaivospiirin alueella ei ole tiedossa muita liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Lausunnossa esitetään liito-oravakartoituksen teettämistä kaivosyhtiön lukuun.

Kainuun ELY-keskuksen lausunnosta ei selviä mitä havaitut harvinaiset sienilajit ovat. Tämän johdosta kaivosviranomaisen viittaa tämän päätöksen lupamääräykseen 2.

Kainuun ELY-keskuksen lausunnosta käy ilmi, ettei ELY-keskuksella ole tietoa kaivospiirin alueelta uhanalaisten, rauhoitettujen ja erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikkoja, eikä uhanalaisten ja luonnonsuojelulain 4 luvussa tarkoitettuja suojeltuja luontotyyppisiä. Kaivosviranomaisen viittaa kuitenkin edelleen tämän päätöksen lupamääräykseen 2 ja lisää vielä tähän asiakokonaisuuteen seuraavaa:

Asiaa ratkaistaessa sovelletun kaivoslain mukaan päätös kaivospiirin määrittämisestä on annettava, jos kaivospiirihakemus täyttää kaivoslaissa säädetyt edellytykset. Kaivospiirin määrittämisen hakemisesta ja hakemukseen liitettävistä asiakirjoista on säädetty kaivoslaissa ja kaivosasetuksessa. Kaivoslaki ei edellytä haki-

jaa kartoittamaan uhanalaisia lajeja kaivospiirihakemuksen yhteydessä. (Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 20.11.2013, Dnro 02469/12/7203)

Natura-arviointi

Kainuun ELY-keskuksen edellyttämä Natura-arviointi on laadittu ja pohjavesikysymystä koskien ei kaivosviranomaisella ole lisättävää jo päätöksessä toisaalla käsitellyn lisäksi.

Kainuun ELY-keskus (7.7.2014)

Kaivosviranomaisen toteaa, että louhinnasta ja murskauksesta sekä liikenteestä aiheutuvat melu- ja pölykysymykset selvitetään ympäristölupaa haettaessa.

Vesienkäsittelykapasiteetin alimitoitukselle Kainuun ELY-keskus ei ole esittänyt perusteluita. Kaivosviranomaisen viittaa tämän päätökseen kohtaan "Päätöksen perustelut", kaivospiirin alueesta.

Kaivostoiminnan vaikutukset pohjaveden pintaan on jo käsitelty toisaalta päätöksessä (viittaus lupamääräykseen 1 ja "Päätöksen perustelut", luonnonsuojelulain määräykset). Kaivosviranomaisen yhtyy Kainuun ELY-keskuksen näkemykseen ja pyytää kaivosyhtiötä huomioimaan toiminnassaan pohjaveden pinnan tason seuraamisen ja virtaamat sekä mahdolliset kasvillisuuden muutokset Natura-alueella.

Kaivosviranomaisen katsoo, että lausunnossa esitettyjä Natura-arvioinnin täydennyksiä pohjavesi- ja kallioperäselvityksillä hakijayhtiö voi täydentää louhinnan alkuvaiheessa saatavilla tiedoilla, kuten päätöksen kohdassa ("Päätöksen perustelut", luonnonsuojelulain määräykset) on selvitetty.

Kaivosviranomaisen katsoo, että hakijayhtiö voi täydentää pölyvaikutusten arviointia ja tarkastelua sekä luontotyyppi- ja lajikohtaista arviointia ympäristöluvitussivaiheessa.

MIELIPITEET:

Marja-Liisa ja Jorma Turunen, Marjatta ja Asko Kananen, Anja ja Vesa Homanen

Natura-asiassa kaivosviranomaisen viittaa tehtyyn Natura-arviointiin, siitä Kainuun ELY-keskuksen antamaan lausuntoon sekä näiden pohjalta annettuihin lupamääräyksiin ja päätöksen perusteluihin.

Vesi-, melu-, ja pölykysymykset (ja viihtyvyys) ratkaistaan aikanaan ympäristöluvassa ja sen lupamääräyksissä.

Marja ja Tuomo Kovalainen

Natura-asiassa kaivosviranomaisen viittaa tehtyyn Natura-arviointiin, siitä Kainuun ELY-keskuksen antamaan lausuntoon sekä näiden pohjalta annettuihin lupamääräyksiin ja päätöksen perusteluihin.

Vesi-, melu- ja pölykysymykset (ja viihtyvyys) ratkaistaan aikanaan ympäristöluvassa ja sen lupamääräyksissä.

Vanha kalkkikiven polttouuni:

Kaivosviranomaisella on käytettävissä tietokannat muinaismuistolain nojalla rauhoitetuista kohteista. Näiden perusteella alueella ei ole muinaismuistolain nojalla rauhoitettuja kohteita. Kaivosviranomaisen kuitenkin muistuttaa kaivosyhtiötä siitä, että kaivosyhtiön tulee toiminnassaan noudattaa myös muinaismuistolain (295/1963) säännöksiä.

Markku Tuohino, Seppo Leinonen

Natura-asiassa kaivosviranomaisen viittaa tehtyyn Natura-arviointiin, siitä Kainuun ELY-keskuksen antamaan lausuntoon sekä näiden pohjalta annettuihin lupamääräyksiin ja päätöksen perusteluihin.

Vesi-, melu- ja pölykysymykset (ja viihtyvyys) ratkaistaan aikanaan ympäristöluvassa ja sen lupamääräyksissä.

Hankkeesta aiheutuvat haitta- ja korvauskysymykset käsitellään aikanaan kaivospiiritoimituksessa.

Paltamon I kalaveden osakaskunta

Esitetyt seikat ratkaistaan hanketta koskevassa ympäristöluvituksessa.

Ari Kovalainen

Natura-asiassa kaivosviranomaisen viittaa tehtyyn Natura-arviointiin, siitä Kainuun ELY-keskuksen antamaan lausuntoon sekä näiden pohjalta annettuihin lupamääräyksiin ja päätöksen perusteluihin.

Vesi-, melu- ja pölykysymykset (ja viihtyvyys) ratkaistaan aikanaan ympäristöluvassa ja sen lupamääräyksissä.

Vanha kalkkikiven polttouuni:

Kaivosviranomaisella on käytettävissä tietokannat muinaismuistolain nojalla rauhoitetuista kohteista. Näiden perusteella alueella ei ole muinaismuistolain nojalla rauhoitettuja kohteita. Kaivosviranomaisen kuitenkin muistuttaa kaivosyhtiötä

siitä, että kaivosyhtiön tulee toiminnassaan noudattaa myös muinaismuistolain (295/1963) säännöksiä.

Hankkeesta aiheutuvat haitta- ja korvauskysymykset käsitellään aikanaan kaivospiiritoimituksessa.

Paltamon luonto ry, Oulun yliopisto/Risto Virtanen ja Kainuun luonnonsuojelupiiri ry

Natura-asiassa kaivosviranomaisen viittaa tehtyyn Natura-arviointiin, siitä Kainuun ELY-keskuksen antamaan lausuntoon sekä näiden pohjalta annettuihin lupamääräyksiin ja päätöksen perusteluihin.

Lisätietoja maanomistajille

Tämän päätöksen mukaisessa kaivospiiritoimituksessa muodostetaan hakijalle käyttöoikeus kaivospiirin kiinteistöihin. Kiinteistön omistusoikeus ei siirry hakijalle, ellei siitä erikseen sovita vapaaehtoisella kiinteistökaupalla.

Maanomistajien ja asianosaisten on mahdollista neuvotella hakijan kanssa korvauksista ja muista seikoista myös kaivospiiritoimituksen aikana. Kaivospiiritoimituksen toimitusmiehet antavat tältä osin tarkempia ohjeita tai määräaikoja.

Jos muuta ei sovita, kaivospiiritoimituksessa toimitusmiehet määräävät kiinteistökohtaiset korvaukset sekä korvaukset mahdollisista vahingoista ja haitasta.

Kaivospiiritoimituksessa määrättyjen korvausten lisäksi kaivosoikeuden haltijan on kaivoslain (503/1965) 44 §:n mukaan suoritettava maanomistajalle vuotuinen kaivospiirimaksu, jonka suuruus kaivoslain (621/2011) mukaan tällä hetkellä on 50 €/ha.

Kaivospiiritoimituksessa määrättyjen korvausten lisäksi kaivosoikeuden haltijan on suoritettava maanomistajalle vuotuinen louhimismaksu korvauksena hyväksikäyttämistään kaivoskivennäisistä. Jos maksun suuruudesta ei sovita, voi kumpikin osapuoli hakea maksun määräämistä Tukesista.

Maanomistaja on oikeutettu sivutuotekorvaukseen muuhun kuin kaivostoimintaan käytetyistä kaivostoiminnan sivutuotteista saadusta hyödystä. Kaivoslaki (621/2011) 101 §

Päätöksen tiedoksianto

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Päätös liitteenä toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan maanmittauslaitokselle, aluehallintovirastolle, säteilyturvakeskukselle, niille, jotka ovat tä-

tä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan Paltamon kunnan ilmoitustaululla. Lisäksi tieto päätöksestä julkaistaan Väylä-lehdessä.

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä hakijalta perittävä maksu on 60 €.

Maksu peritään hakemuksen jättöhetkellä voimassa olleen työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Sovelletut oikeusohjeet

Kaivoslaki (503/1965)
Kaivoslaki (621/2011)
Kaivosasetus (663/1965)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Muinaismuistolaki (295/1963)
Hallintolaki (434/2003)

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai Ossi Leinonen puh. 029 5052 205

Päivi Rantakoski
johtaja, laitos- ja kaivosvalvonta

Ossi Leinonen
ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1: Kaivospiirin kartta
Liite 2: Käyttösuunnitelmakartta
Liite 3: Annetut lausunnot ja mielipiteet
Liite 4: Natura-arviointi
Liite 5: Yhteysviranomaisen lausunto Natura-arvioinnista
Liite 6: Valitusosoitus
Liite 7: Lista asianosaisista

JAKELU

Maanmittauslaitos
Hakija

TIEDOKSI

Paltamon kunta
Kainuun ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Säteilyturvakeskus
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Asianosaiset